

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศใน
การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู*

INNOVATIVE LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AFFECTING THE
EXCELLENCE OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER LOEI
NONG BUA LAM PHU SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ดลนภา วิจิตรปัญญา¹ และ พิมพอร์ สดเอี่ยม²

Donnapa Wijitpunya¹ and Pim-on Sod-ium²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

¹⁻²Mahamakut Buddhist University Srilanchang Campus, Thailand

¹Corresponding Author's Email: Donnappa288@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และ 5) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 322 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.961 และเท่ากับ 0.969 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่ การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม (x_3) การทำงานเป็น

* Received 18 March 2025; Revised 28 March 2025; Accepted 31 March 2025

ทีมเชิงนวัตกรรม (x_4) และการบริหารความเสี่ยง (x_5) ร่วมกันทำนายความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ร้อยละ 70.50 และ 5) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = 0.877 + 0.536(x_3) + 0.155(x_4) + 0.125(x_5)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = 0.575(x_3) + 0.151(x_4) + 0.167(x_5)$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) the innovative leadership of administrators, 2) the excellence of academic administration of schools, 3) the relationship between school administrators' innovative leadership and excellence in academic administration in schools, 4) the innovative leadership of school administrators that influences excellence in academic administration in schools, and 5) to develop a predictive equation for the innovative leadership of school administrators that influences excellence in academic administration in schools. The sample used in this research was a group of 322 school administrators and teachers in academic year 2024. The research instrument was questionnaire with a confidence level of 0.961, and with a confidence level of 0.969. Statistics used for data analysis included mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) The innovative leadership of administrators was at the highest level and the excellence of academic administration of schools was at the highest level. 2) There was a high positive correlation between school administrators' innovative leadership and excellence in academic administration in schools, with statistical significance at the .01 level. 3) the relationship between school administrators' innovative leadership that affecting the excellence of academic administration of schools consisting of creating an innovative atmosphere (x_3), innovative teamwork (x_4), and risk management (x_5) can be used to predict the creation of a excellence of academic administration of schools was 70.50 percent. and 5) Regression equation in raw score = $0.877 + 0.536(x_3) + 0.155(x_4) + 0.125x_5$ Regression equation in standardized score = $0.575(x_3) + 0.151(x_4) + 0.167(x_5)$

Keywords: Innovative leadership, School Administrators, the excellence of academic administration

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมหมายถึงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะบุคลิกภาพ บทบาทความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน สามารถค้นพบแนวทางในการดำเนินการใหม่ ๆ เน้นสัมพันธภาพของกลุ่มบุคลากรที่มีคุณภาพและมีความไว้วางใจสมาชิกภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการของการสร้างสรรค์บริบททางนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนให้บุคลากรสามารถสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาสถานศึกษา (สราวุธ ไบใหม่, 2565) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องเป็นผู้นำในการใช้นวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ได้ สามารถขับเคลื่อนนโยบาย รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครูให้จัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

ความเป็นเลิศของการบริหารงานวิชาการคือผลสำเร็จหรือความสามารถในการดำเนินงานวิชาการให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพโดยมีเครื่องบ่งชี้คือคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนรู้และคุณภาพของครูผู้สอน คุณภาพการบริหารจัดการของผู้บริหาร ความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงคุณภาพหรือความดีเด่นของสถานศึกษาเอง (ชุดิภาญจน์ หลวงแสน, 2564) จากรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชาติ (O-NET) ของโรงเรียนในสังกัด มีผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในปีการศึกษา 2564-2565 มีค่าเฉลี่ยลดลง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาถูกขับเคลื่อนด้วยวิธีการจัดการบริหารแบบเดิมประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้กำหนดแผนนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2566-2570 ได้กำหนดการค่าเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จตามกลยุทธ์ 4

กลยุทธ์ สำหรับกลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและสนองนโยบายสำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2566)

จากสภาพการณ์และเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งผลการศึกษาย่จะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูลการพัฒนาให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู และโรงเรียน รวมทั้งเป็นแนวทางทางในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอันจะส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
5. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กัน
2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อย 1 องค์ประกอบ ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มุ่งศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2567 จำนวน 51 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 139 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,050 คน รวมทั้งสิ้น 2,189 คน (ศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา จำนวน 322 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 302 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) จำนวน 29 ข้อ และ 3) แบบสอบถามระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา Y จำนวน 39 ข้อ

2.2 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดขอบข่ายการสร้างแบบสอบถามตามกรอบนิยามศัพท์ของตัวแปร 3) สร้างข้อคำถามตามขอบข่ายที่กำหนดภายใต้การให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 4) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และ 5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 2) วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และ 3) วิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.961 และความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.969

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน

3.3 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในการตอบแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ 3) วิเคราะห์ระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในแต่ละตัวแปรและระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson และ 5) วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise เพื่อดูตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และนำค่าสถิติที่ได้ไปสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (x_1)	4.56	0.56	มากที่สุด	4
2. การคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (x_2)	4.57	0.62	มากที่สุด	2
3. การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม (x_3)	4.56	0.45	มากที่สุด	3
4. การทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม (x_4)	4.58	0.45	มากที่สุด	1
5. การบริหารความเสี่ยง (x_5)	4.50	0.50	มาก	5
รวม	4.55	0.43	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (X โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และมาก 1 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม (x_4) ($\bar{X} =$

4.58, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ การคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (x_2) ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.62) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารความเสี่ยง (x_5) ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50)

2. ผลการศึกษาระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (Y)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (y_1)	4.57	0.55	มากที่สุด	5
2. การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา (y_2)	4.62	0.57	มากที่สุด	1
3. การวัดผลและประเมินผล (y_3)	4.58	0.54	มากที่สุด	4
4. การนิเทศการศึกษา (y_4)	4.58	0.43	มากที่สุด	3
5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (y_5)	4.61	0.61	มากที่สุด	2
รวม	4.59	0.42	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (Y) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา (y_2) ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (y_5) ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (y_1) ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.55)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ตัวแปร	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (y_1)	การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา (y_2)	การวัดผลและประเมินผล (y_3)	การนิเทศการศึกษา (y_4)	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (y_5)
การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (x_1)	0.522**	0.479**	0.463**	0.576**	0.371**
การคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (x_2)	0.441**	0.375**	0.477**	0.527**	0.360**
การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม (x_3)	0.670**	0.560**	0.667**	0.830**	0.530**
การทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม (x_4)	0.576**	0.495**	0.577**	0.783**	0.523**
การบริหารความเสี่ยง (x_5)	0.598**	0.477**	0.516**	0.703**	0.467**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.814$) และพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษารายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.528 - 0.804$)

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวม

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E.B	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	0.877	0.137		6.397**	0.000
การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม (x_3)	0.536	0.054	0.575	9.951**	0.000
การทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม (x_4)	0.155	0.051	0.167	3.030**	0.003
การบริหารความเสี่ยง (x_5)	0.125	0.039	0.151	3.173**	0.002
R = 0.840 R ² = 0.705 Adjusted R ² = 0.702 F = 253.234					

จากตารางที่ 4 พบว่าตัวแปรภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำมาสังเคราะห์ จำนวน 5 องค์ประกอบ พบว่า มี 3 องค์ประกอบ มีอำนาจพยากรณ์ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (y) โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม (x_3) การทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม (x_4) และการบริหารความเสี่ยง (x_5) สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู (y) โดยภาพได้ร้อยละ 70.50 (R² = 0.705) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.22771 ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.877 + 0.536(x_3) + 0.155(x_4) + 0.125(x_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.575(x_3) + 0.151(x_4) + 0.167(x_5)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม การคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง และการบริหารความเสี่ยง ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีแนวคิดเปิดกว้าง มุ่งเน้นการพัฒนาและปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทำให้สามารถขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิกร นันทาชัยวุฒิ (2566) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาห้วยไคร้ สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาห้วยไคร้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใช้ระบบติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญกับมาตรฐานการศึกษา ส่งผลให้ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการมีคุณภาพสูงสุด สอดคล้องกับกับงานวิจัยของวิวรรณ เชื้อจิตร (2566) ที่ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.814 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูงมาก สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ อภิชาติ มงธิสาร (2566) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพผลการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ($r = 0.806$)

4. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่มีอำนาจพยากรณ์ความเป็นเลิศในการ

บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม (x_3) การทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม (x_4) และการบริหารความเสี่ยง (x_5) ตัวแปรทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมพยากรณ์ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูโดยรวมได้ ร้อยละ 70.50 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.22771 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บริพัฒน์ สารผล (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่ามีจำนวน 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1) และ การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม (X_3) สามารถ ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ได้ร้อยละ 26.10

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ” พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ระดับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่าโดยรวมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.814$) และวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่ามี 3 องค์ประกอบ มีอำนาจพยากรณ์ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการใน (y) โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม (x_3) การทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม (x_4) และการบริหารความเสี่ยง (x_5) ได้ร้อยละ 70.50 ($R^2 = 0.705$) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.22771

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ มีดังนี้

1.1 จากผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการบริหารความเสี่ยง เป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหาร

สถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยการจัดอบรมหรือโครงการพัฒนาความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการศึกษาความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีโอกาสร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เกิดความหลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อีกทั้งควรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการออกแบบหลักสูตรให้มีความทันสมัยและตอบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.3 จากผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวม ($r_{xy} = 0.814$) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในทางบวก อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยอาจจะจัดโครงการ หรืออาจจะใช้วิธีพัฒนาต่างๆ ที่หลากหลาย

1.4 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศเชิงนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม และด้านการบริหารความเสี่ยง สามารถพยากรณ์ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้ ดังนั้นหน่วยงานระดับนโยบาย และสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้มากขึ้น ส่วนด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง และด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ก็เป็นตัวแปรอีกด้านหนึ่งที่ควรตระหนักและให้ความสำคัญเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

เอกสารอ้างอิง

- ชุตติกาญจน์ หลวงแสน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรดิตถ์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- บริพัฒน์ สารผล. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัชณีกร นันทาชัยวุฒิ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาห้วยไคร้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. ใน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิวรรชน์ เชื้อจิตร. (2566). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู. (2566). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2566. เรียกใช้เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2567. จาก <https://www.sesao19.go.th/web/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สรารัฐ ไปใหม่, (2565). สภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อภิชาติ มุงธิสาร. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.